

DOMOLJUB

Izahaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K. za Ameriko in drugo tujo državo 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročila, reklamacije in inšerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 18.

V Ljubljani, dne 3. maja 1917.

Leto XXX.

Državni zbor sklican.

Državni zbor je sklican. 30. maja se snidejo državni poslanci, potem ko je vesed nesrečne in, kakor se danes jasno vidi, državi silno škodljive politike rajnega grofa Stürgkha državni zbor več nego tri leta počival. Prav dobro je izrekel neki odlični državni uradnik svojo sodbo o Stürgkhu, češ da je mislil, da država ni drugega kot velika kancija, v kateri je najboljši red, če en sam komandira; zato je tudi tako delal, in sedaj imamo zmede na vseh straneh. Stürgkhova nesrečna politika, ki je pa bila za nas več nego nesrečna — reči moramo naravnost, da nam je bila sovražna — je z Nemci napravila dogovor, v katerem se jim je obljubilo, da se bo brez državnega zbora samo s cesarskimi naredbami vpeljal nemški državni jezik, da se bodo v nemškem zmišlu na Češkem napravila okrožja, in da se bo Galicija odtrgala od naše državne polovice v toliko, da bi poslanci iz Galicije samo v nekaterih rečeh se udeleževali obravnave in glasovanja v državni zbornici. Namen Nemcev je bil popolnoma jasen, saj so ga tudi očitno povedali: Hoteli so dobiti v državnem zboru brezpogojno večino nad Slovenci, Hrvati in Čehi. Kaj bi taka večina pomnjala, si lahko mislimo, če se spomnimo na to, kako se nam godi na Koronem, Štajerskem, v Istri sedaj, ko je ogromna večina prebivalstva slovanska in ko tudi v državnem zboru Nemci nimajo večine. Sedanji ministrski predsednik Klam-Martinic je prevzel dedščino po Stürgkhu in je tudi, kakor se vidi, zagotovil Nemcem, da bo držal Stürgkhove obljube. Ta reč pa ni šla. Naša država se mora zdaj, ko gre v prvi vrsti za mir, vsemu ogibati, kar bi dalo njenim sovražnikom orožje v roke pro-

ti nji, češ da zatira svoje narode, in da torej njeni narodi nimajo v zvezi z njo svobodnega življenja in razvoja. Zavoljotega pač ni kazalo s silo brez državnega zbora izpeljati omenjenih treh Stürgkhovih obljub. Dva nemška ministra dr. Urban, ki je državni poslanec s Češkega, in dr. Bernreither, ki je član gosposke zbornice, sta zavoljo tega hotela odstopiti, toda nazadnje se je Klamu posrečilo celo reč zlimati in omenjena ministra pripraviti do tega, da nista odstopila. Obenem je pa Klamova vlada ob tej priliki izdala neko pojasnilo, v katerem se govori o omenjenih obljubah, da so nekakšne državne potrebe in da bo zavoljotega vlada z vsemi silami delala na to, da se izpeljejo v državnem zboru.

V teh razmerah sta zborovala te dni predsedstvo hrvatsko-slovenskega kluba pod predsedstvom klubovega predsednika dr. Korošca in parlamentarna komisija, ki je o svojem zborovanju izdala nastopno poročilo:

»Dne 26. in 27. t. m. sta imela predsedstvo in parlamentarna komisija Hrvatsko-slovenskega kluba na Dunaju svoje seje, v katerih sta razpravljala o zunanjem in notranjem političnem položaju.

Cesarjeva prizadevanja za mir so se s hvaležnostjo pozdravila.

Napovedano sklicanje državnega zbora se je vzelo naznanje in izrazilo obenem soglasno prepričanje, da poslanska zbornica, ki tri leta ni bila sklicana, ne more prevzeti odgovornosti za dosedanje odredbe glede na vprašanja prehrane.

Ugotovilo se je, da dosedanje stališče vlade v narodno-političnih vprašanjih nasprotuje avstrijski državni misli. Ravno iz ozirov na prave interese države treba kar najodločneje odkloniti, da bi se enostranske strankarske za-

hteve, ki so v nasprotju z narodno ravnopravnostjo, proglašale za državno potrebo. Nasprotno pa bodo našle resnične državne potrebe v zastopnikih hrvatsko-slovenskega naroda vedno najtoplejše pospeševalce.

Nato sta se sešli parlamentarni komisiji Hrvatsko-slovenskega kluba in Češkega svaza k skupnemu posvetu, v katerem so ugotovili popolno soglasje v presojanju političnega položaja.

Nemški listi so že začeli zabavljati proti temu. Sklepi slovenskih in čeških poslancev jih bodejo v oči, ker vidijo, da ne bo šlo tako gladko z njihovimi naklepi, kakor so si prej z vlado v tajnih posvetih zamesili. Prepričani smo, da bo odločni nastop naših poslancev vzbudil v našem ljudstvu splošno zadovoljnost. Prva reč, ki jo vsak domoljub mora pozdravljati, je naša trdna zveza s Čehi. Izkušnje so zmodrile Čehi in nas. Vsi češki poslanci so združeni zdaj za skupno delo. Katoliško narodni, mladočeški, agrarni, narodnosocialni in celo socialnodemokratični dobro vedo, da gre za narodovo bodočnost, in da se bo sedaj določila podlaga za veliko let naprej, zato so si polskali med seboj vsega, kar jih zedinja, in pozabili za sedaj na to, kar jih razdružuje. Povejmo še drugo besedo: Vse je pripravljeno, da se zdaj tudi vsi slovenski in hrvatski poslanci brez izjeme v prihodnjem državnem zboru snidejo in sedejo skupaj k skupni obrambi pravic svojega naroda in k vzajemnemu delu.

Skrivnost trpljenja.

Nič čudnega ni, če se sliši v tej strašni vojski povsod toliko tožba. Čudno bi bilo, če bi se take tožbe ne slišale. Tihovdano prenašanje tolikega

trpljenja in gorja je junaštvo, ki se lahko meri z vsakim junaštvom, a takega junaštva splošno in pri vseh ne moremo pričakovati. A vsaj krivične naj bi tožbe ne bile in pa ne — proti Bogu! Države in narodi so si sami nakopali vse to gorje, zdaj bi pa mnogi radi le Boga dolžili. Kdor v Boga veruje, ta ve, da je vsaka taka misel, kakor da bi mogel biti Bog krivičen, bogokletna. Kdor pa v Boga ne veruje, ta naj o Bogu molči! Kaj bi klet, česar, pravi, da ni!

Po pameti moremo reči le to: mi ne razumemo božjega dopuščanja. Gotovo je pa, da je prav tako in da je tudi dobro. To se pravi: vojska ni nič pravega in nič dobrega, a če jo je Bog dopustil, že ve, kako bo za nas vse prav in dobro uredil, če se bomo mi z zaupanjem in z ljubeznijo izročili njegovim neskončnim previdnosti. »Njim, ki Boga ljubijo, vse k dobremu pomaga« (Rim. 8, 28).

Najbolj pravična se zdi tožba, da morajo tudi v tej vojski največ trpeti le reveži. Bogatinci si že pomagajo. Ni jim treba stradati, za denar se še vedno vse dobi. Ni jim treba postaviti v mrazu in dežju pred prodajalnami, z denarjem se dobi — vse na dom. Bogatinci tudi od vojske bogate. Zato smo pa brali, kako se taki ljudje po mestih zabavajo po cele noči.

Ta tožba, pravimo, se zdi še najbolj pravična. Tudi nekaterim izmed njih padajo sinovi edinci v vojski. In so nekateri, bogati, ki imajo srečo polno sočutja za vse trpeče in s svojim imetjem veliko veliko dobrega store. Vendar je pa resnično, da na splošno bogati mnogo manj čutijo, kaj je vojska in gorje. Zakaj je tako?

Zakaj? Tisti, ki ne verujejo v Boga, naj nič ne vprašujejo. Če ni Boga, se vse samo dela. Kdor ima moč, ima pravico. Nič ni reči, če bi hoteli taki vse razbiti. Zakaj bi le nekateri trpeli, drugi pa uživali? Samo to bo, ko bodo vse razbili, bodo videli, da so sicer drugim srečo ubili, sebi je pa ne pridobili!

Tistim pa, ki v Boga verujejo, pravimo to-le: Na zemlji se bojuje dobro in slabo. Bog hoče vsem dobro, a ljudje sami s svojo voljo hočejo vse še boljše in konec vsega je — trpljenje in gorje. Greh je kriv vsega hudega na zemlji, pa človeška nespamet, ki hoče biti modrejša od Boga.

Poštenje in pamet, pa bo drugače! Države naj se preuredi po zapovedih krščanstva, ljudje naj priznajo spet v vsem življenju krščansko pravičnost in ljubezen, pa ne bo ne prevelikega bogastva nekaterih, ne hude revščine drugih, najmanj pa vojske vseh zoper vse!

Popolne enakosti pa na svetu nikdar ne bo in tudi popolne sreče ne. Socialni demokratje zastoj slikajo in obetajo nebesa na zemlji. Tega nikdar ne bo, in tisti, ki jim verjamejo, bodo le bridko goljufani! A mi, ki v Boga verujemo, vemo to: Bog je dober in to neenakost na zemlji bo čudovito izravnal v resničnih nebesih po smrti. »Naša sedanja kratka nadloga nam priprav-

lja (če jo vdano prenašamo) neizmerno in večno slavo, ki vse presega!« (2. Kor. 4, 17.) Tako je Bog razodel in mi mu verujemo. A če mu verujemo, kaj je tedaj vse trpljenje in gorje? Seveda je hudo, toda — sursum corda! Kvišku srca! iz tega gorja in trpljenja klije večno srečno življenje!

To je vsa skrivnost. Greh je kriv trpljenja na zemlji. To trpljenje je prešlo na vse, tudi na tiste, ki sami niso grešili, na ene manj, na druge več. To bi bila trda in kruta neenakost, če Bog ne bi bil dober. A dobri Bog je blagoslovil trpljenje in daje zanje nebesa. Osmero blagrov je oznanjal po svojem Sinu na zemlji, a vsi blagri so samo za uboge in trpeče — seveda za uboge v duhu krščanstva in za trpeče po božji volji!

Umeti te skrivnosti popolnoma ne moremo, a je božja resnica, in za tiste, ki verujejo, polna tolažbe in moči!

Pregled po svetu.

Državni zbor bo sklican. Danes je gotovo, da se snide avstrijski parlament dne 30. maja. Najprej se bo uredilo vprašanje predsednika, nato pridejo vdanostne izjave cesarju, potem počestitve armade in mornarice in končno manifestacije za mir. Ko bo to izvršeno, bo predložen proračunski provizorij, bodo razpravljali o naredbah, izdanih v tem času s pomočjo § 14., in o rekrutnem kontingentu. Na sporedu je tudi volitev zastopnikov za delegacije, izvolitev posameznih stalnih odsekov, ki se bodo zlasti pečali z vprašanji prehrane in vojne preskrbe. Podaljšati bo treba tudi mandate poslancev.

Ministri ostanejo. V soboto je bilo objavljeno cesarjevo pismo, ki se v njem naznanja, da ni ugodil prošnji ministrov dr. Urbana, dr. Baerenreitherja in dr. Bobrznyskega — za odstop.

Razširjena volilna pravica na Ogrskem. Cesar in kralj Karel je poslal ministrskemu predsedniku grofu Tiszi lastnoročno pismo, v katerem ga pooblašča, naj podeli ogrskemu narodu tako razširjeno volilno pravico, ki ustreza sedanjemu velikemu času in žrtvam prebivalstva.

Nove govornice o Grčiji. Ententa je baje naročila Sarraillu, naj ujame grškega kralja in ujetega pošlje na Francosko. Govore, da so grškega kralja Konstantina res zaprli.

Španska v negotovosti? Ministrski predsednik Romanones, ki je svojo nevtralnost izrabljaval v to, da je zalagal Francijo, je odstopil. Nekateri razlagajo ta korak na dobro; drugi pa trde, da se novi ministrski predsednik García Pietro zavzema za zblizanje med Španijo in Francijo, vendar tako, da se varuje še nadalje nevtralnost. S Španijo smo zaenkrat še dobri, a nevarnost ni izključena.

Svetovna vojska.

Obnovljeni boji na Francoskem. Angleži so se uračunali; veliki sovražnikove izgube. — V Mace donji Angleži tepeni. — Naraščajoči uspehi podmorske vojske. Napad na Düakirchen. — Ameriške priprave.

Vojni položaj. Na Francoskem so vražna ofenziva ni uspela. Angleži in Francozi so bili popolnoma prepričani, da bodo strlili s svojo velikansko silo nemško brambo; toda bridko so se uračunali. Nemci so se tuhtam umaknili za par kilometrov, vojni položaj je postal neizpremenjen. Da bi si olajšali ofenzivo na Francoskem, skušajo sedaj Angleži in Francozi pregovoriti Italijo, ne in Ruse, da bi tudi pritisnili. Če bodo kaj dosegli, se še ne more vedeti. O avstrijski ofenzivi na italijanskem bojišču se več toliko ne govori. Zadnje čase se čujejo glasovi, ki svetojejo Čardorni, naj zopet poizkuša osvojiti Trst. Položaj Rusije v vojaškem oziru vsled revolucije je še vedno negotov. Angleži skušajo Ruse navdušiti, da bi pričeli živahnejše delovati na fronti; tudi streliva in vojnih potrebščin so zadnje čase zopet v večji množini poslali na Rusko; toda na fronti in v zaledju ruski vojniki raje politizirajo, kakor da bi govorili o neki ofenzivi. Vsled teh razmer ni verjetno, da bi mogli sovražniki skupno na vseh frontah hkrati nastopiti z ofenzivo.

VOJSKA Z ITALIJO.

Na italijanskem bojišču nič posebnega. Topovi pa vedno streljajo na obeh straneh. Živahno so se gibali talci. Naši topovi so z uspehom napadli Škocijan za Sočo in italijanske lope ob izlivu te reke. — Enako je tudi na rusko-romunskem bojišču.

FRANGOSKO BOJIŠČE.

Velika blamaža Angležev. Pretečni teden so Angleži iznova poskušali predreti pri Arrasu nemško fronto. Na 30 km dolgi fronti se je vojskovanje izpremenilo v nečloveško klanje. Tisoče in tisoče angleških topov je najprej razbijalo in razbilo nemške jarke. Angleške postojanke so bile kakor ognjena stena, ki bruha ogenj. Bil je pravi pekkel. 23. aprila zjutraj je narastel topovski boj do take moči, kakršne še ni bilo v tej vojski. Izza te ognjene stene so potem udrle angleške čete proti razbitim nemškim postojankam, na več točkah so jih vodili oklopni avtomobili. Angleške čete je sprejel ljut ogenj nemških topov, ki jih je pokosil cele vrste. Na mnogih mestih so se morali Angleži ustaviti vsled ognja nemške artiljerije. Drugod se je valil boj semintja. — Ponekod se je Angležem posrečilo udreti v nemške jarke, pa Nemci so takoj vrgli v boj nove rezerve in zapodili sovražnika iz izgubljenih postojank. Prvi napad je bil odbit. Zvečer istega dne so

Angleži ponovili svoj naskok z novimi četami —; toda bili so vrženi, le ob cesti Arras—Cambrai se jim je posrečilo, da so napredovali par sto metrov. Ali sovražnik se ni odnehal; tri dni je neprenehoma pošiljal nove čete za naskok, vse zastoj. Angleške divizije so se morale razbite umakniti za svoje postojanke. Po tridnevnem borenju so Angleži 25. aprila ustavili svoje napade, da zbero ostanke napadajočih divizij in da se pripravijo za nove napade. Drugi prodiralni poizkus se je Angležem tako ponesrečil. Toda namesto potopjenih divizij so vrgli v boj nove, ki so bile že pripravljene. — 26. aprila je zopet začela angleška artiljerija svoje paklensko delo; milijon krogel se je usnilo na nemške postojanke. Dva dni je divjal ta topniški boj in 28. aprila se je znova razvila infanterijska bitka, ki jo nemško uradno poročilo tako popisuje: »Bitko 28. aprila je uvedel, ko je napočil dan, najtežji bobneči ogenj na

vražniki nikjer niso dosegli nobenega uspeha.

Angleški oklopni avtomobili. Da bi predrl nemško fronto, so Angleži porabili tudi velikanske oklopne avtomobile. To so veliki vozovi z jeklenimi oklepi, ki vozijo s seboj topove in strojne puške. Angleži so prorokovali, da bodo ti avtomobili vozili kar čez jarke in utrube in streljali kar sredi sovražnih čet. Toda ti oklopniki se niso obnesli. Mnogo jih je obtičalo v blatu, drugi so se prevrnili v jarke, večino je pa razbila nemška artiljerija, da leže sedaj uničeni na bojnih poljanah.

Silne izgube. Koliko življenj je bilo uničenih v teh strašnih bojih, bo pokazala šele statistika po vojski. Nemški letalci so iz višine 2000 m fotografirali bojišče pred njihovimi postojankami pri Arrasu, kjer se je ponesrečilo toliko angleških napadov. Na fotografijah se opazijo celi kupi mrličev. Dosedanje

listi dannadan opozarjajo, naj ljudstvo kolikormogoče varčuje za živili, ker so baje preskrbljeni le še za 3 mesece. Angleške javnosti se vedno bolj polašča nemir in bojazen, ko vidijo, da število potopljenih ladij vedno bolj narašča.

Potopljene ladje. Zadnji čas so nemški podvodniki potopili izredno veliko število ladij. Od 19. do 24. aprila so potopili Nemci zopet 143.500 ton ladij v Kanalu, Sever. morju in na Atlantskem oceanu; v Sredozemskem morju je bilo zadnji čas pogreznjenih 10 parnikov in 6 jadrnic kar znaša 55.000 ton. Predpretekli teden so podvodniki potopili toliko ladij, kot še nikdar prej. Med 91 napadenimi ladjami jih je ušlo samo 27.

Napad na Dünkirchen. Oddelek nemških torpedovk je v noči pred 25. aprilom napadel francosko pristanišče Dünkirchen. Na daljavo 3000 m so izstrelili 350 granat na mesto. Na povratku so nemške sile potopile dve manjši sovražni bojni ladij.

AMERIKA V VOJSKI.

Ameriške priprave. Amerika hoče Angležem predvsem pomagati z ladjami. Zgraditi hoče 3000 lesenih ladij, ki naj bi nadomestile potopljene ladje in vozile na Angleško predvsem živila. Wilson hoče vpeljati v Ameriki vojaško dolžnost za vse državljane, toda proti temu se upira precejšen del Američanov. Amerikanci bi radi delali le dobričke v vojski; to jim pa seveda nič kaj ne diši, da bi oblekli vojaško suknjo in šli v strelne jarke. Po tvornicah so začeli šele delati opravo za 500.000 rekrutov, ki jih nameravajo vpoklicati najkasneje meseca julija. Sestaviti hočejo tudi 10 indijanskih kavalerijskih polkov; toda vse to so za danes še samo pobožne želje Američanov.

MIROVNO VPRAŠANJE.

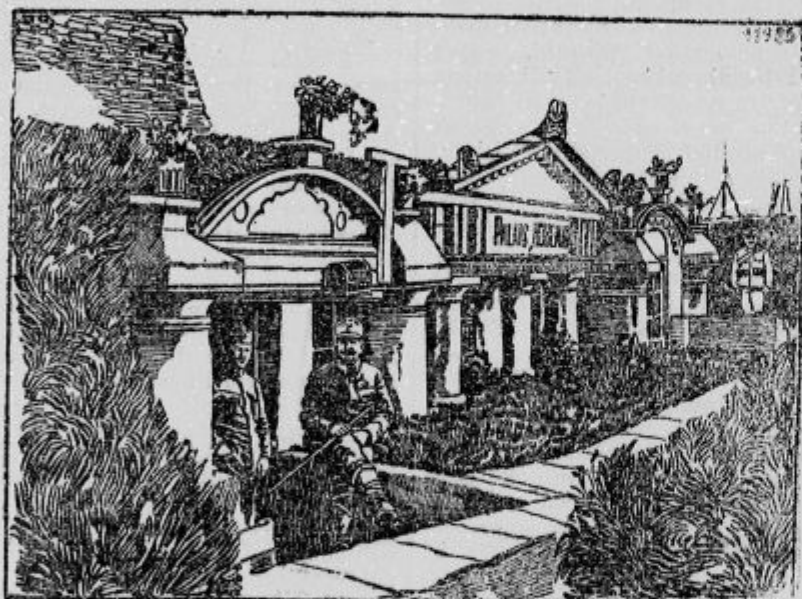
Nemški upi. V glavnem odseku nemškega državnega zbora je državni tajnik Zimmermann poročal 28. aprila o zunanjem položaju in izražal gotovo upanje, da bo podmorska vojska nasprotnike kmalu prisilila, da bodo voljni za mirovna pogajanja.

Mirovno gibanje v sovražnih deželah. Zadnje čase dobivajo mirovne struje tudi v sovražnih deželah vedno več pristašev. V Londonu je izdala neodvisna delavska stranka oklic, kjer očita angleški vladi, da skuša preprečiti pošten mir z osrednjima silama in da zavrača pošteno avstrijsko ponudbo za mir kot lažnivo in zvijačno.

Tedenske novice.

God naše cesarice Zite so praznovali po vsi monarhiji z neko posebno iskrenostjo. Skofjski listi so naročali, naj se opravijo po župnijah farne svete maše za blagor plemenite, skupne matere. V posebnih okrožnicah so nekateri skofje omenjali vrline in čednosti pre-

Umetniške zgradbe na fronti v vzhodni Galiciji.

elo bojno črto od Lensa do Quenta. Angleži so od bitke že tretjič upali, da bodo prebili nemške črte pri Arrasu. Do popolne se je bil odločil veliki boj. Končal se je tako, da je bila Anglija težko poražena. Čimbolj se je danilo, tem več blekla, plina in ognja so pošiljali Angleži na nemške jarke. Skokoma so nato naskočila nasprotna krdela na 30 km dolgi črti. Vso silo svojega sunka je bil sovražnik osredotočil severno od Scarpe. V trdem boju moža z možem je bil sovražnik vržen mestoma čez nemške stare črte.

Ljut boj je divjal tudi južno od navedene Scarpe. Nemške čete so kljubovalne v razstreljenih postojankah sovražnika, ki je večkrat naskočil, toda vsi napadi so se izjalovili.

Bitka ob Aisni in Champagni se nadaljuje, vendar tu francoski napadi niso tako silni kot angleški pri Arrasu. Boji so rohneli severno od Aisne na visoki planoti Chemin des Dames. So-

skupne izgube Francozov in Angležev v tej ofenzivi se cenijo do 250.000 mož.

MACEDONSKO BOJIŠČE.

Poraz Angležev. Dne 25. aprila so Angleži napadli na 5 km dolgi bojni črti med Vardarjem in Doiranskim jezerom. Nameravali so Bolgarom iztrgati mesto Doiran. Cel dan so Angleži s topovi obstreljevali bolgarske postojanke, nekoliko pred polnočjo pa so naskočile angleške čete, močne kakor dve diviziji. Toda napad Angležev se je žalostno končal; na vsej črti so jih Bolgari porabili. Zaradi tega napada so morali Angleži imeti zelo velike izgube, ker so Bolgari samo v svojih jarkih in žičnih ovirah našli do 800 mrtvih Angležev; predpolje bolgarskih postojank pa je ponekod kar posejano z mrličmi.

DOGODKI NA MORJU.

Posledice podmorske vojske se na Angleškem vedno bolj kažejo. Angleški

svetle cesarice, ki se odlikuje v materski skrbi za milijone podanikov, osobito betežnikov po bolnišnicah. V »Slovincu« smo brali 26. aprila, na predvečer godovnega dne to-le pesmico:

Naša cesarica.

V našem domu starodavnem,
v našem domu vekoslavnem
zopet hodi — mati.

V kroni zlati
morda le bogatim,
ali vsem je draga
s svojim srcem zlatim.

V našem domu vednovrnem
kot v svetišču neizmernem
zopet moli — mati.

Ni se bati
žalostne nesreče,
dokler moli duša
matere ljubeče.

V našem domu nada sojna
kakor v oknu luč pokojna —
zopet mati čuje.

Kaj nam kljuje
v srcu skrb zakrita!
Ali nas ne ljubi
jasna mati — Zita?

Za sirote. C. kr. deželno predsedništvo je dovolilo na podlagi predloženih pravil ustanovitev »Kranjskega deželne družstva C. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote ter za varstvo otrok in mladinsko skrbstvo« s sedežem v Ljubljani. Z ozirom na namen družstva, ki hoče skrbeti za uboge ostale po naših hrabrih in junaških kranjskih braniteljih domovine, kakor tudi za blagor in napredek našega naraščaja, vabimo vnovič, naj bi pristopilo prav obilo članov.

Odlikovanja med delavstvom. Cesar Karel je odlikoval 437 delavcev, ki so zaposleni v državnih rudnikih in plavžih. Večinoma so prejeli voj. križce 4. vrste. Tako je cesar izkazal čast tudi »junakom dela«. Pri rudniškem ravateljstvu v Idriji so odlikovani: Delavec Ivan Božič IX, poduradnik Iv. Brus, delavec Lovrenc Cibej, sluga Fr. Eržen VI, delavec Anton Flander, poduradnik Josip Gruden III, delavci Fr. Hrovat II, Leopold Hrovat, Štefan Hvala, Karel Jereb in Mihael Jež, poduradnik Ivan Jurman, delavci Franc Kavčič VI, Tomaž Hočevar, Franc Koler IV, Ivan Kumer VI in Ivan Lampe I, poduradnik Viktor Lapajne, delavci Josip Likar, Anton Medvedič, Karel Mihevc, Matija Modrijan, Josip Morave I in Iv. Novak IV, poduradnik Josip Peternel, slugi Ivan Petrič in Franc Pirc III, delavca Josip Poljanc III in Matej Poljanc, poduradnik Franc Seljac II, delavci Anton Strnad I in Martin Strel, slugi Blaž Tratnik in Anton Velikajne IV, delavci Josip Velikajne III, Ivan Žumer in Peter Zupančič.

Zavetišče za vojne sirote. Upravni svet Vincencijeve družbe v Ljubljani je sklenil otvoriti zavetišče za vojne sirote v Št. Vidu. V spomin prvega prazno-

vanja godu cesarice Zite, vrhovne pokroviteljice vseh dobrodelnih naprav, je odločil kot prvo vsoto za opravo zavetišča 6000 K.

Cerkvena svečanost. V Kamniku so priredili v prazno godu presvete cesarice Zite cerkveni koncert s sodelovanjem vojaške godbe. Dobiček je določen na korist vojaškim vdovam in sirotam. — V ljubljanski frančiškanski cerkvi bo pa 7. maja enak koncert, pri katerem se bo proizvajala Beethovnova maša v C-dur. Koncertov čisti donesek se bo obrnil na korist dnevnim zavetiščem ljubljanskih ljudskih šol.

Hud udarec. Na Ježici pri Ljubljani je zadela gospodinja Marijo Ložar, ko je šla v gozd sekati drva, močna veja s tako silo na glavo, da je kmalu izdihnila. Mož je ujet na Ruskem. Hud udarec za uboge tri otročiče.

Železni ptič nad Idrijo. V petek dne 20. aprila ob 1. uri popoldne je priplul nad Idrijo laški letalec, ki je metal listke, na katerih je opisano, kako napredujejo naši sovražniki. Ali misli laški letalec, da smo tako nevedni, kakor italijanski Kalabrezi?... Tudi sedem bomb je padlo na mesto — brez posebne škode.

Zelena pomlad. Toplejši dnevi koncem aprila so vendarle izvabili dokaj zelenja iz tal. Bukey se odevlje v lepo zeleno suknjico, prvo cvetje se vidi po vrtovih. Bog daj, da bi bogato nastavljenega sadnega cvetja ne osmodila vlažna jugovina ali nevarna slana. Na Vipavskem so bile o sv. Marku črešnje šele v polnem cvetju, dočim se je druga leta že rdečil sad.

Drzna tatvina. V Ljubljani je pretekli petek proti večeru prišla na Vodnikov trg, kjer imajo mali trgovci stojnice in v zabojih svoje blago, neka ženska z vozom, dala naložiti več zabojev in odpeljati. Tatovom so na sledu. — Tudi drugod po stanovanjih stikajo razni uzmoviči ter preže, kje bi mogli kaj izmakniti.

Dražba na Bledu. Znani Parkhotel (poprje Mallner) na Bledu je pri javni dražbi kupil za 239.000 K z opravo in zemljišči vred g. Ivan Kenda, sedaj hotelir v Sofiji.

Vojaške novice.

Mirovno gibanje ima sedaj širše polje. Vse ruske stranke, ki pridejo v poštev, so izjavile, da Rusija ne sme skleniti posebej miru, ampak sklene se naj splošen, svetoven mir. Pravijo, da je s tem novim ruskim stališčem v zvezi tudi sestanek angleških, francoskih in italijanskih ministrov. Da je Avstrija v lopi obliki v zadnjem času ponovno izrazila svojo pripravljenost za mir, je po celem svetu naredilo najboljši vtis in vse hvali našega mladega cesarja, ki se s svojim zunanjim ministrom grofom Černinom pošteno trudi, da bi vrnil kmalu svojim narodom teško zaželjeni mir.

Od sedemnajstihl Preživel sem že tretjo Velikonoč med groznim svetovnim

viharjem. Bogu in Devici Mariji bodi hvale, ki sta me varovala pred sovragi. Fronta, na kateri se sedaj nahajam, je tretja, in sicer v visokih hribih severne Italije. Pavsood mi je bil zvest tovariš in obiskovalec, nadvse ljubljani »Domoljub«. Prečital sem ga že nekaj; a nikdar in nikjer še nisem našel tako razveseljajočih vrstic kot v številki 15. na strani 117 v oni pesmici »Našim vojakom«, ki so jo nam podarile oni podpisane gospodične. Tudi mi bomo ostali zvesti in se spominjali često na Vas, ko nam zasije vesela zarja miru; takrat pa bo veselje tem večje. Radovali se bomo zmage nad krutimi sovragi in peli slavo Njemu, ki vlada in vodi svet. K sklepu srčne pozdrave vsem Slovincem in Slovenkam.

Zahvala nemškega cesarja po zmagi. Cesar Viljem je brzojavil bavarskemu kraljeviču Rupertu: Tvoje čete so zrušile novi angleški naval na bojišču pri Arrasul. Arraškim junakom in njih izkušnim vojskovodjem, ki v drznosti in glede na uspeh tekmujejo s svojimi tovariši pri Aisne in v Champagni, se zahvaljujem v svojem in v imenu domovine. Bog pomagaj dalje!

Viljem I. R.
Z otoka Asinara. Dragi Domoljub! Zla usoda nas je tvoje nekdanje bralce zanesla daleč doli v Sredozemsko morje. Na otoku Asinara poleg Sardinije čakamo odrešenja. Zajeti smo bili okt. l. 1915. Slovincem nas je zelo malo tukaj, največ je Ogrov. Po čudnem naključju si nas enkrat celo tukaj obiskal, dasi že pet tednov star, bil si nam čisto nov. Dal Bog, da bi te zopet kmalu čitali za domačo mizo v krogu svojih dragih. Iskrene pozdrave tebi in vsem znancem in znankam v domovini! Alojzij Cvelbar, Dobe pri Kostanjevici; Filip Mlakar, Dobrunje pri Ljubljani; Jos. Širjak, Illova pri Ljubljani; Alojzij Pivec, Št. Rupert, Gregor Dolinar, Gorenja Vas, Viljem Postružnik, Sv. Jurij ob ščavnici.

Še bodo prišli. Veliko je gotovo še takih ujetnikov, ki zanje domači nič ne vedo. Z Ruskega se je zglasil te dni Pavel Peternelj doma v Leskovci nad Škofjo Loko. 26 dolgih mescev so čakali domači — in slednjič le dočakali, da se je oglasil ljubljani sin. Umevno, da jih je ta novica silno razveselila. — Vsakdo, ki se po tolikem času zglesi, pravi, da je že velikokrat pisal. Bog ve, kam se izgubi toliko pisem!

Oklopni avtomobili. Kakor drenutke na morju, tako se tudi oklopni avtomobili v vojski na suhem niso kaj prida obnesli. V zadnji krvavi bitki na francoskih tleh so sovražniki nastopili s celimi skupinami teh jeklenih strašil in kolosov, ki jih je pa bilo vsaj dve tretjini uničenih. Samo 16. aprila je bilo 26 teh nestvorov razstreljenih.

Umrli je dne 6. aprila na Češkem v bolnišnici vojak 17. pešpolka Anton Čerin iz Borovnice. Dragi, težko si se poslavljaj od domače grude, ko si moral k vojakom, kakor bi slutil, da se ne vrneš več... Prestal si trpljenje. Svoje mlado življenje si daroval domovini. Bodi ti lahka tuja zemlja! Tovariši France.

V cvetu mladosti je položil 3. aprila svoje življenje na oltar domovine Anton Kranjc, doma v Slov. goricah (Sveti Lovrenc) pri Ptujju. Na bojišču je služil pri oddelku strojnih pušk domovini 21 mesecev; vojskoval se je na Ruskem

in proti Italijanu. Pokojni je bil zglede krščanskega mladeniča, mirnega in tihega značaja. Na bojišču ima še enega brata.

Ali bodo odnehali? Ko so sovražniki zavrnilli ponudeni mir, se je povsod poudarjalo, da so sami odgovorni in krivi za vse prelivanje krvi, ki bo še sledilo. In sedaj? Na črti Arras—Cambrai leži do 50.000 mrtvih Angležev pred nepremagljivimi nemškimi ovirami. Naj se le bije na grešne prsi oholi Anglež in kliče: »Mea culpa!« — moj greh!

Pomladne pozdrave pošiljajo vsem domačim, znancem in bralcem: I. Zabkar, Fr. Zidar, M. Spilek, M. Lekše, Iv. Arb, P. Burger, Fr. Repar, Joško Lakner, J. Blažič, V. Dolinšek, — vsi pri cesarjevičevem polku. — Črnovojniki visokogorske stotnije: Jurij Pohleven, Črnivrh pri Polh. gradu; A. Šervicelj, Četov. Bleiweis. — Fantje domobranskega pp. 27.: Poddeset. Fr. Hauptman, Fr. Marjela, Jos. Jezernik, Jož. Erjavec, Poddeset. H. Hribar, Fr. Mihelič — Anton Uršič in tovariši s Krasa. — Jernej Derencin pri težkih topovih na Romunskem.

Razne novice.

Cesar na Tirolskem. O zadnjem obisku cesarske dvojice v Bolcanu (22. apr.) izvemo še to-le: Ko se je cesar pripeljal na kolodvor, je čakalo na kolodvoru polno avtomobilov. Cesar in cesarica sta pa šla kar peš v bližnjo cerkev. Ljudstvo je bilo raditega seveda veselo iznenačeno; navdušenje ni imelo mej. Odrasli in otroci so se spetili k ljubljenu vladarju in njegja so progi ter ju obisipali s cvetjem. Večina so hoteli prejasni cesarici cvetje kar osebno v roke izročiti. Cesar in Zita sta imela polno naročje šopkov in cvetic, a še so se bližali otroci, starčki, možje in žene. V cerkvi sta bila Nj. Veličanstvi pri sveti maši. Popevali so šolski otroci. Med sv. mašo sta molila cesar in cesarica iz svojih mašnih knjžic. Ko je bilo sv. opravilo končano, se je podal cesar Karel k višjemu vojnemu poveljstvu, cesarica pa v bolnišnico, kjer je obdarila vse ranjence: častnike in moštvo, s cigaretami, z rožnimi vencami in mašnimi knjžicami.

Mladinska nedelja 1917. 6. maj je letoš posvečen katoliški moški mladini. Ta nedelja je določena kot slavnostni dan šoli odrastlim dečakom po vseh krajih širne Avstrije, kjer govore nemški jezik. Kjer že obstoje mladeniška društva, se bodo poživila. V javnih predavanjih se bo mladina poučila o namenu društvenega življenja, starejši pa povabili za skupno sodelovanje. Kjer takih združenj še ni, jih bodo skušali ustanoviti ali jim bodo vsaj pot pripravili. Prvi maj. Vodstvo socialne demokracije je naročilo vsem svojim ljudem, naj 1. maja povsod počivajo. Prirejali so shode in manifestirali za svetovni mir.

Brez petroleja? Izšla je naredba trgovskega ministrstva, ki določa, da se omeji uporaba petroleja v poletnih mesecih za zasebnike. Določa se, da se petrolej zasebnikom ne bo oddajal od 13. maja

do 31. avgusta 1917, izvzemši v slučajih, ki jih določi politična oblast, n. pr. v slučaju bolezni, nadalje za razsvetljevanje temnih hodnikov itd. Petrolej se bo v označenem času oddajal samo industrijskim in drugim obratom, ki delajo za armado, za obrate, ki rabijo petrolej v svojih obratih, rudnikom, plavžem, javnim uradam in zavodom, poljedelskim obratom, obrtnikom, rokodelcem in delavcem, ki izvršujejo kako obrt doma, da se s tem preživijo, bolnišnicam, hranilnicam, jetnišnicam in taboriščem za ujetnike, barakam vojaških in drugih delavcev, za razsvetljavo vozov ponoči itd. Kako nujno je, da se merodajne oblasti ozirajo tudi na naše kmetijske potrebe, — je razloženo na drugem mestu v današnjem listu.

Kdo bo imel korist od ruskega preobrata? Meseca junija bo imenovanih 2600 židov za častnike v ruski armadi.

Za medvedovo kožo so pili... Zastopniki entente so na zadnjem zborovanju na Savojskem razpravljali tudi o bodoči Palestini ter sklenili, da hočejo zasesti sveto deželo tako, da se bodo tega udeležili vsi zavezniški narodi. — Zaenkrat so bili pri Gazi Angleži občutno tepeni; izgubili so okrog 15.000 mrtvih in ranjenih.

Izguba. Bilanca južne železnice izkazuje 5 milijonov 897.442 K izgube za leto 1916. Uprava ima okrog 45.000 uslužbencev in uradnikov.

Celo vas Gartne v Švici je zasul v noči pred 23. aprilom velik snežni plaz. Sneg je zasul 27 poslopij, ki so večinoma porušena. Sodijo, da je mrtvih okrog 20 ljudi.

Presenečenje. V Bakovcih je med ondotnimi ogrskimi Slovenci dobila neka ženska brzajavno sporočilo, da ji je mož v bolnišnici umrl. Kmalu nato se je vnovič omožila. Te dni pa dobi pismo od pravega moža, da se nahaja v ruskem ujetništvu.

Manj mesa. Urad za ljudsko prehrano je sklenil, da se mora uživanje mesa še omejiti — zlasti v gostilnah. Na osebo je določenih na dan največ 15 dkg brez priklade, 18 dkg s priklado. Deželne vlade se bodo morale ravnati z oziranjem na to določilo vpoštevajoč krajevne razmere. V mestih, kjer nekatere družine nimajo sploh nobenega živeža, razen če dobe nekoliko mesa, bo stiska vsled te odredbe še hujša.

Dobrodelnost. Centrala za socialno skrbstvo na Dunaju je razdelila 27.000 kosov razne obleke in perila med potrebne družine. — Na Dunaju je umrla vdova Ana Bischof, ki je zapustila pol milijona K v dobre namene. — V Monakovem je podaril neki gost natakariči namesto napitnine srečko bavarske zdravstvene lotrije. Natakariča je zadel 20.000 mark. Lepa napitnina.

Angležem tudi prede. Do konca marca so se živila na Angleškem podražila povprečno za 94 odstotkov. Strah pred pomanjkanjem Angleže močno vznemirja.

Nedelja na Kineškem. Med novimi reformami, ki silijo sedaj na dan na Kineškem, je tudi nedelja, ki jo je uvedla poganska država kot državljanski dan počitka. Ta naredba bo predvsem koristila misijonskemu delovanju katol. Cerkve. Dan Gospodov, ki ga

katoliški Kinezi visoko spoštujejo in vestno praznujejo, je dobil na tak način postavno odobrenje in vsled splošnega počitka neko javno posvečenje. Katoličani bodo sedaj lahko izvrševali svoje verske dolžnosti.

Dopisi.

Iz Tržiča. Dekliška Marijina družba je priredila predstavo s petjem in izvorno trodejanjo »Oj ti jeziki. Navzočemu pisatelju te igre, g. Karlu Pirca, se je izrekla v imenu družbe toplja zahvala. — 22. t. m. je imela hranilnica in posojilnica v kapitaniji občini zbor. Prometa je bilo nad 600.000 K. Za vojne domove je darovala hranilnica 100 K, 50 kron za primorske begunce, 50 K za vojaško berilo in večjo vsoto tukajšnji Vincencijevi družbi. — Iz poročila Vincencijeve družbe je uvideti, da se je razdelila med reveže v l. 1916, vsota 1543 K 60 v. Za dnevno zavetišče se je porabilo 3200 K. Ta zavod, čigar potreba se je v vojnem času jasno pokazala, je obiskovalo 83 otrok; večje število jih je dobivalo opoldne brezplačno hrano. Ta četa se je letos zelo povečala. Otvorila se je šolska vojna kuhinja, v kateri dobiva hrano že 120 otrok, večinoma brezplačno ali proti zelo nizki ceni. Za te dobrote smo dolžni hvaliti mnogim dobrotnikom, v prvi vrsti slavnemu deželnemu odboru, zlasti gosposdu deželnemu glavarju dr. Šusteršiču.

Nemška Loka. Romarska nedelja ali proščenje v Nemški Loki pri Mariji Tolažnici bo 5. nedeljo po Velikonoči, dne 13. maja. Marijini častilci se s tem opozarjajo, da bodo tudi letos lahko tam opravili pobožnost. V soboto popoldne in zvečer bo priložnost opraviti sv. spoved. V nedeljo, 13. maja, pa bo ob šestih sv. maša s slovensko, ob desetih pa z nemško pridigo.

Loče pri Beljaku. »Domoljub« tudi v naše kraje prinaša svoje novice. Zato mu jih hočemo tudi mi danes par poslati. 17. aprila so nam napravili, kakor so poročali tudi že drugi časopisi, Lah obisk po zraku. Pa dva se nista več vrnila nazaj. Naši letalci so ju prisilili, da sta se morala spustiti poldrugo uro od tukaj, na Zili pri Beljaku, na tla. Hitro sta začela zaključiti karte in letalo, a so ogenj brž pogasili. Imela sta s seboj veliko listkov, da bi jih metala na prebivalstva. V avtomobilu so ju odpeljali v Beljak, kamor so spravili tudi letalo, ki je zdaj razstavljeno na ogled pred gimnazijo. — V nedeljo, 22. aprila, pred sv. Jurijem so imeli otroci svoje veselje. »St. Jurija so jagali«, kakor pravijo. Proti večeru se zbrali dečki iz vsake vasi posebej, hodijo od hiše do hiše, zvonijo z zvonci in trobijo na rogove, potrkajo pred vsako hišo na zaprt vrata in naštejejo šentjurjeva voščila, želeč blagoslova hiši, ljudem in živali. Povsod dobijo darove v denarju, jajcih, zabeli. Ponekod tudi zanetijo kres. Otroci imajo s častitljivo navado veliko veselje. Ko so na Koroškem sv. Jurija slovesno praznovali, pa ga pošljejo, kakor pravijo, na Kranjsko, kjer ga šele en dan pozneje praznujejo.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Za varstvo malih otrok na kmetih. Na Nemškem hočejo v nekaterih krajih vpejati za kmečke otroke zavetišča za čas najhujšega dela na polju. Vsa teža gospodarskega dela tare zdaj uboge žene in dekleta. Vstati je treba jutraj pred solncem; čez dan je toliko opraviti, da ima gospodinja komaj čas skuhati. Velika težava je pri tem z malimi otroki. Če vzame mati otroka sedaj seboj na polje, jo moti pri delu; doma samega ne more pustiti; če ga malim otročičem v varstvo izroči, je velika nevarnost, da otroci kako škodo napravijo, ali se v medsebojni družini pohujšajo. Saj se povsod opazuje neka podiv

janost med mladino, kakršne še nobenkrat ni bilo. Mislili so torej, da naj bi vse matere ene vasi otroke v eno hišo skupaj nosile, kjer bi pametna ženska zanje dobro skrbel. Taka hiša bi bila lahko šola ali kaka gostilna. Zlasti šola bi bila pripravna. Učitelji in učiteljice so že po statusu varuhi in vzgojitelji mladine, torej bi bilo tako delo zanje kakor nalašč. Vojaki trpijo na bojiščih, doma se ženejo vsi čez svoje moči, šole je pa vedno manj, ker morajo otroci pri delu pomagati. Kako lepa prilika za resnični patriotizem našega učiteljstva bi bila taka naprava. Vse učiteljice in žene učiteljev bi se zlasti manjšim otrokom lahko popolno posvetile.

Težave na deželi. Pomanjkanje krme je vedno hušje. Prejšnja leta smo o svetem Jurju že zunaj pasli, kaj malega kosiť. Letos je za tri tedne vse zastalo. Nekateri gospodarji trgajo strehe, da bi le nekaj slame mogli dati sestradani živini. Ker manjka krme prav povsod, se odproda, kar se more odprodati, četudi je za rejo najboljše. Oranje se more le počasi vršiti, ker ima živina tako slabo krmo. Oves so vzeli, sena pa ni. Mleka je seveda vedno manj. Po novi vladni naredbi se ne bo sme-

imajo veleposestniki 78 milijonov, mali kmetje 132,2 milijona glav. Zemlje imajo veleposestniki skoro tretjino. Tu zopet vidimo, da je glavni steber države mali kmet. Prav zanimiva je primerjava ruske živine z živino drugih dežel v odstotkih. Od vse živine ima Ruska konj 16,5%, govedi 27% ovac in kozá 44,5% prešičev 11,6%. Francoska konj 7,6%, govedi 34%, ovac in kozá 41%, prešičev 17,4%. Nemška konj 7,8%, govedi 20%, ovac in kozá 12,2%, prešičev 43,4%. Amerika (Združene države) konj 10% govedi 32%, ovac in kozá 30,5%. Kakor je razvidno, ima Ruska zelo veliko konj in ovc, veliko govedí, prav malo pa prešičev. Ker je 15 milijonov malih posestev na Ruskem, je jasno, da ne redi vsak gospodar enega prešiča. Od govedi imajo mali kmetje 46,6% krav, 47% telic in telet, toda le 6,6% volov in bikov. Iz tega razvidimo, da ruski mužik ne mara veliko za voli. Vozi večinoma s konji, za pitanje volov pa tudi ni, ker se mu ne izplača.

Cene prešičev v Nemčiji. Na Nemškem so kmetje zelo nevoljni zaradi znižanja cen pri klavnih prešičih. Do konca aprila so se plačevali prešiči do 100 kg na pr.

Vojaki pri strojnih puškah z maskami zoper strupene pline.

lo maslo nobenemu prodati, ki bi ga najprej prodal, ampak le določenim osebam za določeno ceno. Masla bo seveda vedno manj. Bati se je, da bo čisto izginilo. Gospodinje menijo, da bodo te kaplje mleka, ki ga še dobijo, dajale delavcem, ker ni mogoče druge pijače dobiti. Zdaj bodo iz mest še bolj vreli na kmete, ker sme vsaka gospodinja in tudi mlekarne prodati onemu, ki sam maslo porabi.

V Švici se kmetje pritožujejo, da se je cena mleku premalo zvišala. Le 5 rap znaša povišek, ko je vse drugo še enkrat dražje, — namreč v Švici, pri nas pa še bolj. Kmeta v Švici stane danes 8 ter mleka 37 rap, čez 40 vin. Zdaj ko ima višje dohodke iz zelenjadarstva in višje cene živine, se še izhaja. Bati se je le, da se bodo kmetje naveličali doplačevati pri mleku na korist drugih stanov. Lotili se bodo onega, kar jim najbolj nese.

Bogastvo Rusije. Po poročilu angleških listov ima Rusija 140 milijonov glav živine le v Evropi. Če privzamemo še Azijo, nima Ruska dosti manj živine kakor vsa druga Evropa. Od teh 140 milijonov

na Braniborskem za 100 kg 200 mark; po novem se plača za težo do 70 kg za 100 kg 120 mark, do 85 kg 140 mark, čez 85 kg 150 mark. Za težke prešiče so cene nespremenjene. Kmetje mislijo, da bodo jeseni cene zopet višje, toda takrat ne bo ne mesa ne masti, ker je sedanja odredba prešiče na smrt obsodila.

Dunajska vnovčevalnica. Kakor smo že poročali, je imela dunajska vnovčevalnica za živino leta 1915. čez 5 milijonov kron čistega dobička. Naložili so ji toliko davka, da je zdaj ostalo le še 1,5 milijona kron. Vsakovrstne načrte so delali, kako bodo napravili nove naprave za preskrbo mest z mesom, nova pitališča itd. Zdaj je šlo skoro vse za davek. Skoro bi bilo boljše, ko bi manj dobička naredili, pa kmetom živino boljše plačali in v mestih meso ceneje prodajali. Ravno tako se zna tudi drugim — deželnim mestom — zgoditi.

Mastne plače. »Reichspost« poroča, da so v krmilni centrali skoro sami sorodniki in prijatelji juda Margulicsa, ki je pred vojsko na Ogrskem turščico prodajal; zdaj

ima plače 36.000 K. Notri je njegov sin, razni svaki, bratrance, prijatelji in prijateljice mozesove vere. Plača v centrali je prav dobra. Vodijo vse ljudje, ki niso imeli popred s krmili skoro nikdar kaj opraviti. List vprašuje: »Ali res razumejo nekaj o krmilih le sorodniki ravnatelja?« Od delovanja te centrale ni odvisno le kmetijstvo, ampak vse ljudstvo, ki uživa kmečke pridelke. Ali je prava taka politika osebno državnem zavodu?

Odredbe o navijanju cen. Z Dunaja poročajo, da se že pozna blagodejni vpliv nove odredbe o navijanju cen, po kateri se previsoke cene ne kaznujejo le pri živilih, ampak v vsem, kar ljudje navadno rabijo. Zato se je pocenila narejena obleka in čevlji. »Reichspost« meni, da imajo trgovine še stare zaloge manufakturnega blaga, ki so jih brez vzroka neizmerno podražile. Naj se jim preiščejo knjige, da se vidi, koliko so preveč dobička napravile.

Letina? Iz Amerike poročajo, da je tam žito zelo slabo prezimilo. Ako je ozimna prav dobra, jo cenijo na 100. Po velikosti škode gredo potem v številkah nazaj. Leta 1915. je bila ozimina cenjena na 96, lani 78, letos le 63; torej le dobra polovica. V Ameriki pričakujejo izredno slabe letine. Žita je že zdaj za številno prebivalstvo malo. Evropa brez nas in Nemčije potrebuje v enem letu same pšenice 1.300.000 vagonov. Kje se bo ta pšenica dobila? Ruska je zaprta, Argentinja je prepovedala vsak izvoz. Nekaj bo dala Kanada, toda zadosti ne bo. Ko bi morali danes pšenico v Ameriki kupiti, bi veljal 100 kg 54 mark, okli 80 kron v New Yorku; pri nas gotovo čez 100 K z vožnjo. Švicarji so zdaj dobili še prej kupljeno blago, ki jih stane na meji 1 c 67/50 fr., po naši valuti čez 100 K. Angleška vlada proš, naj ljudje kolikor mogoče malo kruha uživajo. Ko bi vsak človek na teden le en funt kruha manj pojedel, bi se za silo izhajalo do jeseni, ko bodo imeli domačo žetev.

Čipkarice, ki imajo čipke lastnega izdelka v zalogi in jih žele naravnost prodati, naj pošljejo čimpreje na Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta 22, od vsake vrste vsaj po en vzorec. Vzorci naj bodo izbrani od najboljšega, najslabšega in srednje dobrega dela. Zaznamenovani naj bodo s prišitim listkom, ki nosi ime lastnice in tekočo številko. V posebnem pismu naj se navede za vsako številko cena, po kateri želi dobiti lastnica svoje čipke plačane in poleg te še skrajno ceno, za katero bi bile pripravljene prodati svoje blago.

Melasno krmo ima sedaj »Deželno mesto za krmila« na razpolago. Melasna krma je važen nadomestek za druga močna krmila, ker ima mnogo sladkorja; zaradi tega vpliva prav ugodno na proizvodnjo mleka, mesa in moči. Melasna krma je dobra za konje, za molzne krave in za prešiče. Kravam se poklada po 1½ do 2 kg na dan, istotoliko tudi konjem. Pokladati se sme sama zase ali pa med rezanico. Tudi prešiči se hitro in radi privadijo; dajati jo kaže zlasti prascem za pitanje. — V

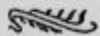
kratkem bodo na razpolago tudi m a k o v e oljne tropine, ki se priporočajo najbolj za molzno goved.

Za naše gospodinje.

Več makal Makovo seme je jako mastno in redilno. Olje je slastna zabela jedi in tudi zdravilo za zunanje poškodbe in pereče bolečine, za zapeko in krče. Makove jedi so bile prejšnje čase vsem Slovincem znane in priljubljene, zdaj so še v navadi pri ogrskih Slovincih in pri Čehih. Zmlet mak oparjen z mlekom je dobra maza za kruh. Vredno je, da bi sejali Slovenci zopet več maka, ker bi dobivali tako doma zdravo in slastno olje. Olje dobiva Kitajec iz maka krole: Seine zmelje, zalije nekoliko z vodo ter skuha v kotlu. Nato izžme v stiskalnici iz vročega maka olje. Čaj makovega semena umiri razburjeno kri in potolaži bolečine v prsih.

Sadite orehe! Lepo orehovo drevo je kras in bogastvo hiše; je lekarna, ki je pri rokah in ne stane nič. Orehov les slovi v narodni pesmi. Senca in vzduh orehovega drevesa močno koristi bramornim otrokom in jetičnim. Z orehovo luščino se prekadi nahod, nakladek nastrgane mlade korenine izvleče za precej časa trganje, kopelj orehovitih listov pozdravi bezgavkaste in slabotne otroke, prežene oskrumbe in mrčes. Likar iz mlečnih orehovitih jederc pozdravi želodec in prežene slabosti. Kožico orehovo stolci s sladkorjem in uživaj zoper hripavost. Orehovo olje je dobro mazilo za vsakovrstne grinte in lišaje pri človeku in živini in okusna zabela jedi. Jedrca so jako tečna jed in izborni nadevek za povitice. Iz orehovitih zelenih ježic se napravljajo mazila in barvila za lase in zdravilo za želodec. Pa tudi v gospodarstvu vrže oreh dosti. Brez orehovitih štrukljev in potic ni na Slovenskem ne svatbe ne praznikov. Jedi z orehi so posebno sedaj zelo tečne in koristne, ker ima oreh toliko maščobe v sebi. Olje iz orehov nadomestuje lahko oljčno olje; stisnjena jederca so dobra krma in luščine izvrstno gorivo, listje pa jako zdrava postelja in stelja. Zdaj sade povsod ob cestah nerodovitni nérod (akacija) ali divji kostanj. Divji kostanj se tudi porabi za marsikaj v gospodarstvu, vendar ne doseže še izdaleka ne orehove vrednosti. Sadite torej zopet to že od nekdaj ljubljeno in spoštovano drevo!

S čim bomo svetili?

So občine, ki niso še nikdar dobile petroleja, odkar ga je začelo primanjkovati. Osilnica n. pr. je popolnoma brez vsega petroleja od oktobra, torej že pol leta. — Sosednji naši Hrvatje imajo dobavo petroleja urejeno že od novega leta sem; 1 liter na mesec ga dobi vsaka hiša. Tudi dobava koruze je pri naših sosedih v redu, kajti svojih 10 kg koruze na mesec imajo zasigurane; mi smo pa veseli, ako dobimo 3 kg,

in še to se rado skrči na 2 kg. Saj ne pripovedujemo tega, kakor da smo našim bratskim sosedom nevoščljivi. Le njihovih dobrot bi bili radi deležni tudi mi. Razsvetljivo si bomo morali oskrbeti po stari navadi: razcepili bomo bele breze; namesto petrolejeve svetilke bo stal na mizi stari svečnik za trske in baklje. — Toda kmet mora iti v hlev tudi ponoči. Krava stori, svinja vrže mlade ponoči. S trsko ne sme v hlev; je nevarno. S čim pa? Kmetje delamo poleti do trde noči na polju. Živina se opravlja ponoči. S čim posvetiti pri živini? Morali bi še pred solničnim zatonom puščati delo na polju, da se živina v red dne in opravi. — Tega pa bi oblasti same ne videle rade. Treba porabiti ves dan od zore do mraka, da se več pridelja. — Pa slišimo, da bodo poleti z oddajo petroleja popolnoma prekinili. Ali ne bi bilo prav, da bi se višje oblasti bolj ozirale na potrebe kmeta, posebno še proti jeseni!? Sadje, beljenje koruze, obrezovanje repe in korenja i. dr. so dela, ki so se še v mirnem času opravljala pri luči. In sedaj? Ako nečete da poljsko delo trpi škodo, dajte nam petroleja. Bolj potrebuje poleti petroleja kmet nego uradniki po uradih.

Vojaško berivo.

Od centrale za vojaško berivo smo prejeli naslednji dopis:

Nekaj, česar naši vrli bojevniki na bojiščih, pa tudi po bolnišnicah, posebno pogrešajo, je dobro berivo. »To je najstrašnejše« — piše vojak — če človek na bojnih poljanah tedne in mesece nič poštenega brati ne dobi.« Tej potrebi se je prizadevalo ustreči naše podjetje hotel izkazati našim dragim vojakom vsaj nekoliko hvaležnosti za številne žrtve. To podjetje, ki se naslanja docela le na krščansko dobrodelnost in domoljubno mišljenje, pošilja že dve leti dobro berivo vseh jezikov monarhije med vojake. Že nad 2 milijona in 200 tisoč knjig in knjižic je prišlo na ta način med vrle vojake; povzročili smo s tem — kakor je razvidno iz raznih zahvalnih pisem — obilo tolažbe in pomoči med bojevniki. Ker se pa vojskovanje le še zateguje in je čedalje težje preskrbeti dobrega beriva v slovenskem jeziku, prosim podpisano društvo kar najnujnejše, naj bi blagi dobrotniki poiskali in poslali dobrih knjig. Zaželjeni so koledarji, potopisi, povesti, poštene slike, tudi knjige z versko vsebino. Knjige naj se pošljejo v zavojih po 5 kg z opazko »darilo vojakom — poštnine prosto. Liebesgaben für Soldaten, portofrei« na naslov:

»Zentralstelle für Soldatenlektüre«,
Wien, IX./4, Canisiusgasse Nr. 16.

Slike in črtice z bojišč.

Osem mesecev neprenehoma v bojni črti.

Južno bojišče, 1. marca 1917.

Dragi prijatelj! Tvoje pismo prejelo. Jako me veseli, da se še kdo spomni name; kajti tukaj v strelskih jarkih nam je dolg čas, in vsak rad izve kaj novic od doma. Tukaj imamo tako debel sneg, da še takega nisem videl. Že dva meseca imamo kar luknje narejene, da pod snegom hodimo. V nekaterih krajih ga je do 7 metrov. Kakor si poročal, imate tudi doma dolg čas, ker ni zvonov, in so moški vsi v vojni. Meni se godi še vedno po navadi: zdrav sem, hvala Bogu; za drugo si pa lahko vsak misli, kakšno življenje mora to biti. Že 8 mesecev sem neprenehoma v bojni črti in vsak dan plavajo šrapneli in granate čez glavo. Samo to je še sreča, da Italijan tako slabo strelja. Prve mesece sem bolj plašno gledal, potem se pa človek privadi. Zdaj pa že mislim včasih, saj me ne more zadeti. Kadar se pa začne peklenko gromenje, takrat seveda ni časa ničesar ugibati. Nikdar nisem mislil, da bom kaj takšnega dočakal; pa Bog daj, da bi srečno preстал in da bi ja naši potomci ne bili tako nesrečni kakor smo mi, in da bi morali kaj takšnega prestatati. Pripomnim še, da glede hrane smo pa dobro preskrbljeni; jesti imamo dovolj. Pa saj drugače bi ne mogli sovražnika zadrževati. Samo za kaditi je včasih bolj malo.

Sedaj se Ti zahvalim za Tvoje pismo in srčno pozdravljam Tvojo družino, ženo posebno pa Tebe in želim srečno svidenje. Tvoj prijatelj
Jožef Jesenšek.

Dve leti — po božji milosti.

Slavno uredništvo! Mnogo dopisov od vseh front: od mrzle nižine rusko-poljske, z nepregledne ravnine romunske, skalnatih pečin albanskih, s kamenitega Krasa in z goriških gora (moje ožje domovine), in tirolskega večnega ledu sem že čital in sicer z velikim veseljem v dragem mi »Domoljubu«. Že doma mi je bil najljubši med vsemi slovenskimi listi; tu ga pa še bolj čislam zlasti, ker sva tu v adiški dolini samo dva Slovenca. Lahko si mislite, kako težko pričakujeva njegovega prihoda, saj nama vselej prinese toliko tolažilnega, razvedrilnega in podučnega berila. Namenil sem se tudi jaz napisati par vrstic. Lepo zloženo gotovo ni, kajti jaz sem le preprost kmečki sin s prijaznega Kobariškega, vaju pač sukati koso in držati plug, ne pa perasa.

Kot omenjeno, sva tu v adiški dolini dva Slovenca in celo oba iz ene vasi (Hvala bodi Bogu zato!), iz Iderskega pri Kobaridu. Odkar sva odrinila k vojakom (15. aprila 1915), sva skupaj; gotovo po božji milosti. Oba sva še vedno zdrava, četudi sva že prestala mnogo hudega: l. 1915. pri obstreljevanju lavarskih trdnjav, kakor tudi pri lamski ofenzivi zunaj pri bateriji. Dozdaj se nama ni niti las na glavi skrivil.

Upam v Vsemogočnega in presv. Deviča, da naju tudi zanaprej živa in zdrava ohrani in naju po srečnem miru vesela domov privede. Poprej bi pa želel, da bi bila moja draga ožja domovina »Pepinu« iz njegovih grabežljivih rok iztrgana, da se povrneva na ljubi dom, četudi bo v razvalinah. Pridne roke in božji blagoslov bo pomagal postaviti novega! Moj Bog! Huda je ta vojska za vse, a še žalostnejša za nas uboge Primorce, ločene od svojih dragih brez poročil, kako je pravzaprav doma. A zapusti moramo na Boga in njegovo previdnost, brez katere se niti las na glavi človeku ne skrivi. To me še tolaži, da dobim včasih vsaj od drage matere pismo, v katerem mi naznanja, da je še živa in zdrava v Kobaridu pri svojem bratu, v Idersko pa ne more. Ko bi kateri sovaščan ta dopis čital, prosim, da bi se oglasil, ker ne vem za nobenega.

Tudi bi prosil, če je možno kaj berila poslati in sicer zabavnega, vendar v krščanskem duhu pisanega, ali še rajši pa nabožne vsebine. Pozdravljam vse znance iz kobariškega okraja, ki morda poznajo Jožeta Štelinova, kakor tudi tovariša Toneta Kovarčevega. Jožef Miklavčič, k. u. k. 10cm T. Hb. Batterie 5/G. A. 4. Feldpost 316.

Bolečine v mišicah odstraniti je lahka stvar za živahno krožečo kri. Ako so pa te bolečine nastale vsled prehlajenja, se v dolžnih delih telesa ne nahaja prav nič ali le malo krvi. Temu pa naglo odpomoremo, če boleče dele drgnemo s Fellerjevim zelo dobrodejnim, bol lajšajočim rastlinskim esenčnim fluidom z znamko »Elsa-fluide«, kjer zas je poprej bolelo, čutimo potem dober počutek. Precej nad stotisoč zahvalnic ga priporoča. 12 steklenic pošlje franco za samo 7 K 32 vin. lekarnar E. V. Feller, Stubica, trg Elsa št. 16, Hrvatsko.

(v b)

Majnik zaželjeni!

Prišel o j majnik zaželjeni — ves krasen zopet si med nas; in gaji, logi razcveteni, kot lani bili so ta čas! Vrnila ptičica so krdela iz toplih krajev k nam se spet; narava vsa je oživela, pomladni vrnil se je cvet! Pozdravljen majnik zaželjeni, in gaji, logi, razcveteni; — in ptic, krilatih pevcev jata, — pozdravljena, o j vigred zlata! Kot na-te, cvetni mesec leta, težko že srca so čakala: takó nam prosi duša vneta, naj mir nebesa bi poslala! Marija, majnika Kraljica, najlepša vseh cvetic, o Mati naša na prestolu! Čuj prošnje vroče v solznem dolu: Kot cvetje maja nam priklje, miru naj solnce spet zasije; o j solnce — Jezus, božji Sina, ti Kralj miru, nebes višin!

Matej Vurnik,
črnovojniak, Jesenice.

Listek

Zvonarjeva hči.

(Povest. — Spisala E. Miller. — Priredil Fr. Steržaj.)

(Dalje.)

»Kaj čemo, saj ima tudi njihova obrt polno skrivnosti, napačnega pa še ni nihče slišal o njih.«

Razdraženo se je zašopiril brivec:

»Ali sem jim podtikal kaj napačnega? Kaj sem pa rekel? Govori — nič takega nisem rekel, — ostanem pa pri tem, da vem, kar vem.«

Še eno besedico naj bi bil dejal brivcu narobe in začel bi se bil prepri.

Kramar Burja pa se je pomirljivo utaknil vmes:

»Saj še ni vseh dni konec in gotovo vse pride enkrat na dan. Sicer hoče pa rdečelična Rozika na vsak način imeti Henrika. Tega bi ne bila nikoli dobila, če bi še živela njena strogokatoliška mati.«

»No zakaj jo imenuješ strogo?« ga je zavrnil pek. »Tebi bi tudi ne bilo prav, če bi te zmerjal s starokopitnežem in strogim luteranom. Sploh pa je mešani zakon zmirrom vagana stvar.«

Ostali pivci so mu prikimali in eden izmed njih je pripomnil:

»Vsak mora to pojesti, kar si je naložil in ležati tako, kakor si je postlal; sploh pa je Rozika lepo in pridno dekle, Henrika pa tudi povsodi radi vidijo, kamor pride, morebiti jima bo šlo dobro v zakonu.«

Vsem, samo prepirljivemu brivcu ni bil všeč ta mirni pogovor, nekoliko ga je imel že tudi pod kapo, zato je dejal jecljivo:

»Jaz pustim vsakemu svojo pot, sam grem pa tudi svojo.«

Nekaj minut pozneje se je zibal po trgu in hripavo prepeval: »Oh zdaj gremo...«

»Da, da,« je dejal kramar Burja, »čas je že, da gremo domov. Brivec ima pust jezik, a dečko je vendarle, že večkrat jo je prav pogodil, ko drugi niso hoteli verjeti.«

Nato je vzel svojo belomoknato kapo in težkih korakov odšel proti domu.

6. Odločitev.

Pri Zvonarjevih je teklo življenje svojo mirno, tiho in delavno pot naprej. Kakor navadno, se je širilo obrekovanje počasi po mestu, a strahopetno umolknilo pred prizadetimi. Živeli so še bolj sami zase, kakor prej. Njihovo domovanje je bilo vsled nevarnosti požarja tudi bolj odstranjeno v kotu ob mestnem zidovju in samo zidovje okoli dvorišča jih je družilo z ozko ulico, ki je peljala na mestni trg.

Stari Rudnik se vse svoje življenje ni veliko brigal za ljudi in se jim je zadnji čas še bolj umikal. Jožef, mladi mojster, in Henrik pa tudi nista rada vsled žalovanja hodila mednje.

Nihče izmed njih ni niti slutil o brezvestnem obrekovanju, ki je vedno bolj vla-

čilo v podlo blato njihovo čast in pravičnost ter ogroževalo njihovo podjetje.

Nitke prijaznosti in ljubezni pa so se spletale med njimi vedno tesnejše in ožje. Pomočnik jih ni zapustil v teh težkih urah. Pokazal se je pravega prijatelja v nesreči. Nežnočuteče se je vedno umaknil takrat, kadar je vera ali naziranje zahtevalo, tako da je deklica začela gojiti na skrivnem misel, naposled postane še katoličan, saj se ravna povsod po nas. Njeno nagnjenje do njega in žalost po rajni materi sta ji jemalo trezno preudarnost; ni čuda, da si je tolmačila njegovo obnašanje — po svoje. Domnevala si je, da jo je Bog poklical, privedi Henrika v pravo Cerkev.

V svojih molitvah je darovala svoje življenje in srečo v ta namen, da bi se te želje izpolnile; pozabljala pa je v svojem prevelikem čuvstvanju popolnoma, da véje božji duh, kjer sam hoče in da se ne sme sama vpostavljati za tako sveto delo. Ljubezen jo je napravljala slepo in trmasto. Verovala je samo svojemu zbezanemu srcu, ne pa svarečemu razumu, ki ga je Bog pridellil liki angela variha, in zaradi tega tudi ni spoznala, kako daleč je Henrik od prave vere.

On je bil docela pravi luteranec. Vzrasel je med luterani in njegova notranjost je bila spojena z vero otroških let. Vsako razmišljanje o pravi ali nepravi veri mu je bilo popolnoma neznano.

»Eni so tako, drugi drugače vzrejeni,« si je mislil. »Vsakdo naj ostane pri veri svojih staršev in naj zvesto živi po nji,« je bilo njegovo vodilo.

Sovražil je vsako razpravljanje o veri, vsako globlje vprašanje in iskanje po resnici. Ni se pa tudi nikoli norčeval iz drugovercev in iz nasprotnih mnenj; za to tudi ni imel časa, ker sta ga veselje in ljubezen do stroke in poklica popolnoma prevzemala.

Ko je prišel iz strogega luterskega severa v to razdvojeno mesto, se je njegovo versko prepričanje upiralo, da bi služil pri drugoverskem mojstru. Tudi cehovski mojstri in luterski pastori niso odobravalih teh razmer. Toda nobena umetna obrt ni bila tako osamljena, kakor zvonarstvo. Prepotovati bi moral dežele, da bi dobil stalnega zvonarja. Tam se je bilo treba oprijeti, kjer je bila sploh na razpolago izpraznjena služba ter se prilagoditi razmeram.

Henrik se je toliko lažje uživel pri Zvonarjevih, ker mu je mojster v verskem oziru dal popolno prostost in so meščani živeli med seboj v miru in le redko vpraševali po veri posameznika. Vendar pa so bili katoličani in luteranji med seboj glede trgovine v tesni zvezi. Samoposebi se mu je zdelo umevno, da kupčujejo katoličani med seboj, in med luterskimi je videl isto medsebojno zvezo. Verskega nasprotovanja in sovraštva ni bilo med njimi. Onih preprirov med pivci v gostilnah ni imel nihče za resne, celo takrat ne, če so se povzpeli do pravega razpora. V boju za obstoj so se vsi zedinili.

Imeli so samo eno cerkev. Že v času luterskega preobrata so se polastili luteranci samostanske cerkve in šele po dolgem so se zedinili v toliko, da je cerkev služila obojnemu veroizpovedovanju. Ko se je končala sv. maša, je cerkvenik zaprl

kovana železna vrata, ki so ločila glavni oltar od ladije; na bogato okrašenih stranskih oltarjih je pogasil strežnik voščene sveče, zvonček je nesel v zakristijo in obrnil table na oltarjih. Samo kropilni kamni so pričali o katoliškem pravu te prekrasne stavbe. Vse to se je udomačilo med meščani, zato niso razmišljali o tem. Eni so odhajali z rožnim vencem v rokah, mejtem ko so luteranci klepetaje prihajali z velikimi pesmaricami v rokah — k molnolčecim oltarjem. (Dalje.)

Njega od nikoder ni!

Vsi ga nestrpnno čakamo; a mine mesec, leto dni, golobčka z oljčno vejico pa ni ga, od nikoder ni.

Kot satan sam bi ga ščuval — svet kolje se kot divja zver; in mesto da bi ponehál, začne nanovo zmiraj kter!

Oj bojna plan! — Pogled strašan: glej pri mrliču je mrlič. Nad njo pa plava črni vran; z gostij se vrača smrtni ptič!... Vide.

Tedenska pratika.

Četrtek, 4. majnika: Sv. Florijan (Cvetko), polkovnik cesarja Dioklecijana. Ker se ni hotel odpovedati krščanstvu, so ga vrgli v reko Enžo l. 304. — **Sv. Just.** — **Sv. Gortard**, škof. — **Sv. Monika.** († 387.)
Sobota, 5. majnika: Sv. papež Pij 5. († 1572.) — **Sv. Angel**, muč. — **Sv. Irenej**, škof.
Nedelja, 6. majnika (4. povelikonočna): Evang.: Jezus obeta učencem Sv. Duha. — Praznuje se god **sv. Janeza Damaščana**, cerkv. uč. († 708.)
Ponedeljek, 7. majnika: Sveti Stanislav, škof in muč. Takratni razuzdani kralj Boleslav II. ga je dal z mečem umoriti med sv. mašo. († 1079.)
Torek, 8. majnika: Prikazovanje sv. nadang. Mihaela. — **Sv. Peter** iz Tarenta. († 1174.)
Sreda, 9. maja: Sv. Gregorij Nacijanski, šk. in cerkv. uč. († 389.)
Četrtek, 10. maja: Sv. Antonin, šk. († 1459.) — **Sv. Izidor**, kmet na Španskem. († 1150.)

Solnce vzhaja ob 4. u. 36 m. — zahaja ob 7. u. 19 m.
Luna: Ščip 7. maja ob 3. u. 43 m. zjutr.

Sv. Monika.

Monika, mati sv. cerkvenega učnika Avguščina, je bila rojena l. 332 v Tagaste v sev. Afriki. V mladosti bi se bila kmalu navadila piti, ker je imela vsak dan opravka v kleti. Domača deklica ji je nekoč vsled tega dala zbadljivo ime, kar je pripomoglo, da se je vinu docela odpovedala. Starši so jo dali v zakon nekemu jezavemu poganu Patri-

ciju, ki ga je pa znala potolažiti s čudovito svojo krotkostjo. Posledica je bila, da se je dal eno leto pred smrtjo krstiti.

S svojo molitvijo in solzami je tudi izprosila od Boga, da se je izpreobrnil njen sin Avguštin. V mestu, kjer je hodil v šolo, je zašel na opolzka pota in živel precej posvetno. Monika je pa neprestano prosila za njegovo izpreobrnjenje. Da bi se materi odtegnil je šel Avguštin na Italijansko: v Rim in Milan. Monika je šla za njim. V Milanu ga je prešinila milost božja zlasti, ko je poslušal pridige sv. škofa Ambrozija. Dal se je krstiti v največje veselje skrbne matere. Vrnila se je z Avguštinom nazaj v Afriko, a v mestu Ostia pri Rimu jo je prehitela smrt. Zadnje njene besede so bile: »Moj sin! Tu na zemlji nimam ničesar, po čemer bi še hrepenelo moje srce. Edina želja, da te vidim kot katol. kristjana, se mi je izpolnila. Prosim te le, spominjaj se me pri oltarju!«

Sv. Monika nam je vzor stanovitne molitve in kot taka nas uči, naj ne nehamo nadlegovati Boga, četudi nas takoj ne usliši. Mi ne moremo postaviti Bogu in njegovi previdnosti meje, kdaj naj nas usliši. Danes se veliko moli zlasti za mir, a marsikdo je morda že zdvojil, ker ne vidi hipnega uspeha. Toda uprav to naj nas naganja, da bo naša molitev tembolj goreča in iskrena. Ob uri, ko bo Gospodu dopadlo, nas bo uslišal.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

To in ono.

Mladi plemenski prešiči. »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« v Ljubljani naznanja, da se mu je posrečilo dobiti izvozno dovoljenje za večje število mladih plemenskih prešičev iz Štajerskega. Ti plemenski prešiči bodo težki komad do 40 kg ter jih bo »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« v kratkem začelo uvažati iz Štajerskega ter jih oddajati prešičerejcem na Kranjskem. Prešičerejci naj se obrnejo torej takoj do pristojnih zaupnikov in nakupovalcev prešičev »Kranjskega deželnega mesta« in sicer do najbližjega zaupnika. Kdo je zaupnik občine, bo povedalo vsakomur do-

mače županstvo. Zaupniki bodo potem naročila nabrali, povedali pogoje, narakar bo »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« uvožene plemenske prešiče začelo razpošiljati.

* * *

Trije za dva. Na nekem tirolskem letovišču so si gostje pri svojem gospodarju izposojali osle, da so napravili daljše izlete v gore. Eden izmed gostov naroči zase in za družino dva oslička. Mlad fantič, uslužbenec dotičnega gostišča, ju pripelje. Gost si dovoli malo šalo ter pravi: »No, pa ste kar trije prišli.« — Vodnik se nekoliko namrdne, reče pa nič. Zvečer se vsa družba vrne v veselem razpoloženju. Gost vpraša vodnika, koliko je dolžan. »Devet kron«, — reče fantič kratko in odločno. »Ali ni nekoliko preveč?« ga zavrne gost. »Saj je v tarifu rečeno, da se plača za vsakega izposojenega oslička le 3 krone.« — »Je že prav,« de vodnik, »saj trikrat tri je vendar devet. Če sem bil osel, ko sem prišel, hočem biti tudi osel, preden grem proč.« — Gost ni bil umazan, pa je smeje plačal zahtevanih 9 kron, zlasti ker mu je ugajala prebrisanost mladega vodnika.

Moderno! Notar v mestu S. — tako sporoča neki duhovnik — je že od početka vojske na bojišču. Prišel je za nekaj dni na dopust. Kmalu nato srečam njegovega nadebudnega sinčka, pa ga nagovorim: »No, Stanko, sem slišal, da je tvoj oče prišel z bojišča; ali je kaj ranjen?« — Kakor z nekim nevoljnim glasom odgovori deček: »Oh ne, ni ranjen; saj še uši ni prinesel!«

Za razvedrilo.

Mogočen dokaz. Trговец svoji ženi: »Vidiš, Milka, 1600 milijonov ljudi je na svetu. Med temi je okoli 800 milijonov žensk in izmed vseh teh imam tebe najrajši. Iz tega lahko presodiš mojo ljubezen!«

Dvojna dediščina. A: »Kar je baron očetovo dediščino potočnil, strastno pijel.« — B: »Saj je že jo tudi po očetu podedoval!«

Vprašanja in odgovori.

A. S. Han — Komp. Vitez, Bosna: Naredite novo prošnjo ter jo vložite pri komisiji ondotnega okrožnega glavarstva.

J. H. M. L.: Vojaštvo bo brez dvojna zaplenjeno blago plačalo strojarju, ki vam bo odstopil odškodnino.

M. J. — vojna pošta 369: Se ne spominjamo. Rokopise izročimo takoj po uporabi — ognju.

Poštni predalček.

Fr. R. Novo mesto: Kolikokrat smo v »Domoljubu« v tej ali drugi obliki že obnovili iste tožbe, ki jih tudi Vi naštevate. Jasneje in odločneje bodo govorili poklicani zastopniki, ko se poleže vojna vihra in nastopi čas miru. — Glede inseratov, ki jih listu pošljete c. kr. sodišča, je uprava po postavi zavezana, da jih priobči.

Nobenege odgovora. Deset mesecev je v ruskem ujetništvu vojak Ivan Pavlovič — od Sv. Križa pri Kostonjehovi. Sedaj piše »Domoljubu«, da ne dobiva od doma nobenege pisma. Domači tudi zdaj ne bodo mogli pisati, ker na dopisnici ni naslova. Razviden je samo pečat moskovske cenzure. Za naslov bi sedaj lahko poizvedel urad »Rdečega križa« na Dunaju.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a »rujavo mazilo«. Mali lonček K 1'60, veliki K 3'— porcija za rodbino K 9'—, Z uporabnim navodilom se naroča pri: Dr. E. Flesch Krenen - Apoštška, Saab (Eyrer), Ungara

Dobre knjige.

Dr. Ivan Lah: »Dore«. Otrokom namenjena povest opisuje ljubezen otrok do staršev. Oče Doretov mora v vojsko; Dore ostane čisto sam; ker ne ve, kaj je z očetu, sklone iti v mesto, da izve kaj o očetu. Ljubezen do očeta mora poplačati s smrtjo; v mestu ga namreč zadene bomba, ki jo vrže sovražnik iz zrakoplova. — Lično vezana knjižica ima več malih ilustracij in je za otroke primerno darilce. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani in stane s poštino 1 K 80 vin, vez. 2 K 80 vin.

SKRIVALNICA.

Popotni pevec pred gradič
prispel je in zapel kot ptic
o pomladi cvetoči,
o bitvi tudi vroči.
»Zabrenkaj še o miru
na ročnem glasovirul«
se čuje glas neznani,
pa ne tamkaj v dvorani.
Kdo je, ki pevca moti?
Stoji li kje ob poti?

150 jairov plodovitega

zemljišča

v Slavoniji, vse v enim kosu, s poslopji in gospodarskimi posesti, sadnim vrtom, 2 jutra gozda, v bližini večjega trga, pri cesti in železniški postaji, na prometni točki, se prostovoljno preda za ceno 1200 K za jutro, posetev proti obračunu. — Pojasnila daje: Dr. Matija Belić, odvetnik, Djačovo. 1053

Fellerjev blagodejni, bol lajšajoči fluid iz rastlinskih esenc z zn.

„ELSA-FLUID“

odstranja

bolečine v členkih

12 steklenic 7 K 32 v prosto poštine, lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza trg 16 (Hrvatska). — Čez 100.000 zahvalnih pisem in zdravniških priporočil.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 25. aprila: 44, 90, 38, 28, 36.
Linc, 28. aprila: 46, 40, 26, 11, 72.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

Franciška Cepirio 47 let stara, rojena na Kalu prist. v Smihel. k. v., posestnika žena na Kalu št. 26, nekaznovana, je kriva, da je v januarju 1917 na Kalu izrabljajoč izredne razmere povzročene vsled vojnega stanja zahtevala za mleko tedaj neobhodno potrebno reč očitno čezmerno ceno po 60 v za vsak liter. Zakrivila je prestopok po § 18. št. 1. c. n. z dne 21. avgusta 1916 št. 261 d. z. in se obsodi po istem zak. določili za uporabo § 260 lit. b k. z. na 3 dni zapora, poostrenega s postenjem, in pa na denarno kazen 20 K, ki se za slučaj neizterljivosti izpremeni v nadaljnjih 48 ur zapora ter po § 389 k. p. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja. Sodba se objavi v Domoljubu in nabije na občinski deski v Smihelu.

G. kr. okrajno sodišče v Postojni,
dne 24. 4. 1917.

500K
vam plačam ako Vasih kurjih očen, bradavice in trde kože tokom 3 dni s korenino brez bolečin ne odpravi
RIA-BALSAM.
Cena lončka s jamstvenim pisnom K 175, 3 lončki K 450, 6 lončkov K 750.
Kemény Kasehan (Kassa) L., poštni predal 12 288 Gurabo 100 100

Kupujte v Katoliški Bukvarni!

Kaj se zgodi pomladi?

Ta misel muči sedaj neprestano tisoče ljudi. Po strogi zimi pričakujemo vroče dneve z vsemi nevarnostmi nalezljivih bolezni. Ako bo prebivalstvo tudi v hodoče tako vestno podpiralo oblasti pri njihovih zdravstvenih odredbah, se ne bodo razpasle grozote notranjih nevarnosti, nalezljive bolezni: kolera, pegasti legar, driska itd. Epidemija se razširja po bolhah in drugimi mrčesju; ohranimo torej največjo snažnost. Razkužujmo roke in obraz, za umivanje rabimo zelo razredčen Lysoform. Grgrajmo marljivo z Lysoformom s poprovo meto. Pohištvo in tla naj se čistijo s 3% Lysoformovo vodo. Posebno pa se priporoča, da se umazano perilo zbira v vreče in namaka 24 ur v vodi, kateri je primešanega 3% surovega Lysoforma.

Dobiva se v vsaki lekarni in drožeriji.
Dr. Keleti & Murányi, kemična tovarna A. G., Ujpest.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na šivljenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obliki kakor tudi posamerne osebe za doželno nikjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski pedrničico.

Varnostni kapital in udnine, ki so znašale 1. 1912 K 672.330,17, so poskočile koncem 1. 1913 na K 735.147,17.

Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel kapital. Poudarje in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvu v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh furah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Triporočamo

Kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovincem!

Srbež, kraste, pege, garie

so zlo, ki ga je treba zadržati z največjo previdnostjo. Absolutno zanesljivo sredstvo proti temu je **PARATOL** domače mazilo. Ne maže, je popolnoma brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 3-2, dvojno velik lonček 5 K 50 h.

PARATOL posipalni prašek varuje najbolj občutljivo kožo. Iškafila 2 K 50 v proti predloščili ali povzetju pri **PARATOL-WERKE** in Budapest VI-10 Eötvös ut 28.

Izdelovanje in največja zaloga

Kilnih pasov (bruk-bandov)

Trbušni pas od K 5, 7, 0 do 20; kilni pasovi od K 4, 5, 6 in 8; pasovi na obe strani podvojene cene, pasovi za široko od K 1-00, do 4. — Zaloga blaga iz gumijaz za babice in bolnice, gumijeva nogavice in blazine. Umetas noge, roke itd. Za gosp. zdravnikale zaloga vsakovrstnih instrumentov. Povisik na te cene znaša 20—30%.

Za obilna naročila se priporoča

K. PIOTROWSKI, Ljubljana

33 Sv. Petra cesta št. 33.

Pe konkursočnih cenah. Vprašanjem po pošti naj se priloži znanika.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji viagateljca so za poš-

4 1/2 %

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.

Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša koncem I. 1915 K: 519.848.40. Deležnikov je bilo koncem I. 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentirajo jamstvene glavnice za 6.089.850 K.

Načelstvo

Predsednik: Andrej Kačan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

B. Remec, o. kr. profesor v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Fellak ml., tovarnar v Ljubljani.

Član: Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, o. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Anton Kralj, tajnik Zadruga zvezo v Ljubljani; dr. Herber Alejski, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški handikap v Ljubljani; dr. Fran Kapež, odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Rušnik, o. kr. g. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schwelitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Alojš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verhio, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Eršič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Član: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Blakar, profesor v Ljubljani; Avguštin Zajo, o. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

!! Nko še niste, pošljite naročnino !!

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je **mojstrsko delo urarske umetnosti!**

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte zastonj in poštine prosto.

Zlato uro zastonj!

Natančneje v krasnem ceniku, ki se pošlje zastonj in poštine prosto.

Tako sodijo vse stranke: Tisoč takih pisem vam lahko pokažem.

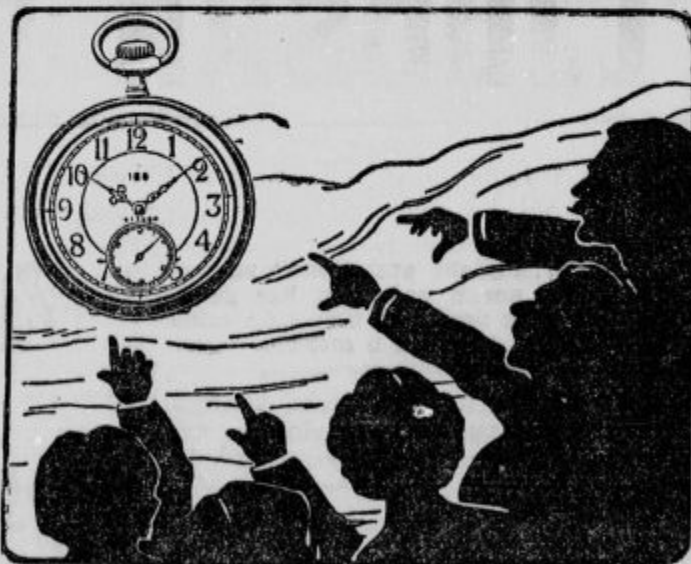
Po letih še ni popravila potrebna.

Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona kovinasta ura, katero sem ori Vas kupil K 4.10, še ni bila popravljena in gre vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega nečaka. Vsoto K 4.10 pošijem istočasno po poštni nakaznici na Vas.

Vas najlepše pozdravljam

Skaričevo pri Krapini. Franc Milnarič, pos.

Vse ure so natančno preizkušene!

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Dobri brivski in lasestrižni aparati

1. a britev iz srebrne celice K 550, 4, 5: varnostni brivski aparati, poniki K 3, 5 in „Perfekt“ s 6 rezili K 16; 20 dvorez. res. rezila tuca K 5, 6. **Lasestrižni** K 11, 12. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. **JAN KONRAD**, izvoznik trdka, **Brux št. 1751, Češko. 112**

8 vinarjev (za 1 dopis.) Vas stano glavni cenilnik, ki se dopoljuje na zahtevo brezplačno. **Prva tovarna ur**

Jan Konrad c. in kr. štev. zal. Druž. 1554 (čelika). Nikol ali jekl. ure na sidro K 6-, 7-, 8-. Vojno-spomin. nikln. ali jekl. ure K 11-, 12-, armadne radij. ure iz niklja ali jekla K 13. Manje, strobrne flokopt. remont. ure s sidr. K 19-, 20-. Budilke. stensko ure v veliki izbiri po nizkih cenah. 8 letno pisмено jamstvo. - Pošilja po povzetju. Zam. dovolj. ali donar nazaj.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani, n. a. doč. življ. in rentne, ugod. in lamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživeje in smrti, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173,490,838 — Stanje gar. londov koncem 1914 K 48,732,022-76

V letu 1914 so se izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432,232-66

Širer zamerava skicani življenjske zavarovanje veljavno škrtati za vojno zavarovanje. Naj se v lasno kerat čeres če pari inceseruce pošružnic. Prospekti zastoni in poštnine prosto.

Sposobni zas opnik se sprejmejo po najugodnejšim pogojih.

Marije Terezije cesta 12.

HENRIK WEISZ

Nagysallé (Kom. Bars) Ogrsko

dobavlja po povzetju naslednje čevlje v poljubni velikosti. Riziko izključeno! Zamena dovoljena! Cenika ne morem poslati med vojno. Par damskih čevljev K 35, K 40, K 45, K 50, K 55. 1 par čevljev za strapac (bukneci) K 50, K 60, K 70. 1 par čevljev za gospode K 45, K 50, K 55 in K 60. Bell modernni platneni čevlji za dame v vsaki velikosti. Otroški čevlji v vsaki velikosti najceneje. 1 škatlja kreme za čevlje K 1-.-. 60

Ustan. 1910.

Zakon. protokol.

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“

Prednosti: kroglični tek, biserni ubod (Perlstich). Pouk o vezanju in krpanju brezplačno v hiši.

Edina tovar. zaloga šivalnih strojev

Josip Peteline Ljubljana

blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo. 10 letna garancija.

Framydol je sredstvo za pomlajevanje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno obarva. 1 steklenica s poštnino vred K 2-70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči blede lica. Učinek je tudi dovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2-45. Povzeteje 85 vinarjev več. Naslov za naročila: **JAN GRODICH**, drožerija pri angelu, Brno 64., Morava. 12-5

Jetični

Bolni na prsih Bolni na pljučih Nadušljivi Bledični Škrofulozni Slabokrvni

Konečno se je našlo sredstvo, ki prinaša ravno navedenim bolnikom dolgožanet eno poljubno in ozdravljeno.

Lekarja Vértesa Apnočezelzni sirup.

To sredstvo se je izkazalo najljepše pri stotisoč bolnikih in ga tedaj pripravljajo in porabljajo najodličnejši profesorji in zdravniki kot najvažnejše sredstvo pri gorenjih boleznih, kakor tudi pri: oslovskem kašlju, angleški boleznih (rhabitis), bljuvanju krvi, suhosti, ženskih boleznih ter pri slabosti in utrujenosti vank vrste. Radi svojega prijetnega okusa in duha ga radi uživajo na večji razvijenci, celo otroci.

Prej. Vojaki, ki se utrujeni in oslabiljeni vračajo z bojišča, ga radi jemajo z veliko koristjo za utrditev in okrepitev organizma, ki je oslabil po vojnih naporih.

1 steklenica K 6.- franko; 4 steklenice, navadno zadostujejo za eno zdravljenje, če se počitje domar naprej. K 17.- franko; pri **L. Vertes Adler-Apotheke Lugos 797.** 940

Novo! Čevlje za poletje (Sandale) Novo!

z močnimi lerenimi podplati in opremo iz kravjega usnja prav lepe in praktične, poustirn

25/27	K 6-95
18/20	6-55
21/23	7-30
3-36	8-70
37/39	9-00
40/42	10-45
43/45	11-50

Pošilja po povzetju. Neprimerno se zamenj.

Razpošiljalnica vojnih čevljev in sandal

S. HAYEK, Dunaј XIV/3., Sechshausenstr. 11/3.

Avtomatična past

za podgane K 5-80, za miši K 4-00, love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke „Rapid“ vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 5-70. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 80 v. Izvoz. trvd. **Tintner, Dunaј II., Neulingg. 26-L.**

Naroča te sobotnega, Slovence!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrowana zadruga z nezomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/4 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo kron 800.000.—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadržnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

